

KHOI NGUỒN SÁNG TẠO: SỨC MẠNH CỦA SỬ DỤNG ‘BRAINSTORMING’ TRONG KĨ NĂNG VIẾT

Trịnh Lan Hương
Trường Đại học Điện lực

Tóm tắt: Viết là một kỹ năng quan trọng trong học tập và nghề nghiệp, đòi hỏi sự kết hợp giữa tư duy logic và khả năng sáng tạo. Tuy nhiên, nhiều người học thường gặp khó khăn trong việc hình thành và phát triển ý tưởng. Bài viết này tập trung phân tích sức mạnh của kỹ thuật động não (brainstorming) như một công cụ hỗ trợ hiệu quả trong quá trình rèn luyện kỹ năng viết cho sinh viên. Thông qua việc tổng hợp các nghiên cứu và thực tiễn giảng dạy, bài báo trình bày các hình thức brainstorming phổ biến như sơ đồ tư duy, viết tự do và thảo luận nhóm, đồng thời đánh giá tác động của chúng đến khả năng tư duy sáng tạo, tổ chức nội dung và cải thiện chất lượng bài viết. Kỹ thuật ‘brainstorming’ không chỉ giúp người học vượt qua sự bế tắc trong ý tưởng mà còn nâng cao sự tự tin và tính linh hoạt trong quá trình viết. Bài viết đề cập đưa kỹ thuật này vào chương trình giảng dạy viết như một phương pháp thiết thực để phát triển kỹ năng ngôn ngữ và tư duy phân biện.

Từ khóa: động não, lợi ích của động não, kỹ thuật động não hiệu quả, kỹ năng viết

UNLEASHING CREATIVITY: THE POWER OF USING ‘BRAINSTORMING’ IN WRITING

Trinh Lan Huong
Electric Power University

Abstract: Writing is a fundamental skill in both academic and professional contexts, requiring a balance between logical thinking and creativity. However, many learners face challenges in generating and organizing ideas effectively. This paper explores the power of brainstorming as an effective tool to support the development of writing skills. By reviewing existing research and teaching practices, the study examines common brainstorming techniques—such as mind mapping, free writing, and group discussion—and evaluates their impact on creative thinking, content organization, and writing quality. The findings indicate that brainstorming not only helps learners overcome idea blocks but also enhances their confidence and flexibility in the writing process. The paper advocates for integrating brainstorming into writing instruction as a practical method to foster language development and critical thinking.

Key words: brainstorming, benefits of brainstorming, techniques for effective brainstorming, writing skill

Nhận bài: 20/05/2025

Phản biện: 18/06/2025

Duyệt đăng: 22/06/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Viết là một kỹ năng quan trọng trong học tập và nghề nghiệp, đòi hỏi sự kết hợp giữa tư duy logic và khả năng sáng tạo. Tuy nhiên, nhiều học sinh thường gặp khó khăn trong việc hình thành và phát triển ý tưởng khi bắt đầu viết, điều này khiến họ cảm thấy lo lắng và thiếu tự tin trong quá trình học viết. Để nâng cao hiệu quả dạy học viết, giáo viên cần tìm ra những phương pháp phù hợp nhằm giải quyết vấn đề này, từ đó giúp học sinh có thể học tiếng Anh hiệu quả hơn. Một trong những kỹ thuật viết có thể khắc phục tình trạng trên là kỹ thuật động não (brainstorming).

Có lẽ rất nhiều người học đã nghe đến thuật ngữ ‘‘brainstorm idea’’ đặc biệt là ở trong các bài tập liên quan đến kỹ năng viết nhưng rất ít người tìm hiểu tường tận thuật ngữ này là gì và lý do vì sao thuật ngữ này lại được sử dụng phổ biến đến thế. Động não là một kỹ thuật thường được sử dụng trong môi trường nhóm để nhanh chóng tạo ra một lượng lớn ý tưởng về một vấn đề hay chủ đề cụ thể. Kỹ thuật động não mang đến cho giáo

viên cơ hội giúp học sinh trở nên tích cực hơn, đưa ra phản hồi về các ý tưởng, làm việc nhóm, tạo mối liên hệ giữa các khái niệm khác nhau và giúp học sinh phát triển các chủ đề. Kỹ thuật này cung cấp cơ hội cho học sinh tự do thể hiện ý tưởng của mình về chủ đề chính được giáo viên đưa ra, và các em có thể thảo luận và chia sẻ ý tưởng với nhau, đồng thời hỗ trợ học sinh khi gặp khó khăn trong việc viết, đặc biệt là khi viết đoạn hoặc viết bài luận.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Khái niệm về Brainstorming

Động não (brainstorming) là một quá trình tư duy sáng tạo nhằm khuyến khích việc tạo ra các ý tưởng và giải pháp. Quá trình này bao gồm việc suy nghĩ một cách tự do, nơi không có ý tưởng nào bị xem là viển vông hay không liên quan. Mục tiêu chính là tạo ra một loạt các ý tưởng phong phú, từ đó có thể sàng lọc và phát triển thành những bài viết mạch lạc.

Theo Brown (2011) Động não là một kỹ thuật

nhằm tạo ra những ý tưởng mới và hữu ích, thúc đẩy tư duy sáng tạo. Kỹ thuật này buộc học sinh phải suy nghĩ và tạo ra càng nhiều ý tưởng càng tốt trong một khoảng thời gian nhất định. Blanchard và Root (2003) nhấn mạnh rằng, động não là một phương pháp hiệu quả và nhanh chóng nhằm tạo ra số lượng lớn ý tưởng liên quan đến một chủ đề cụ thể. Kỹ thuật này hướng đến mục tiêu xây dựng một danh sách phong phú các ý tưởng mà không yêu cầu người học phải quan tâm đến tính ứng dụng hoặc sắp xếp chúng ngay từ đầu.

Có thể khẳng định rằng, brainstorming (động não) là một kỹ thuật nhằm tạo ra nhiều ý tưởng nhất có thể trong khoảng thời gian ngắn để giải quyết một vấn đề cụ thể. Hai yếu tố “nhiều” và “nhanh” trong định nghĩa này đóng vai trò then chốt, bởi từ “storm” trong “brainstorm” gợi lên hình ảnh của một cơn bão ý tưởng – nơi các suy nghĩ xuất hiện dồn dập và liên tục. Các ý tưởng được tạo ra trong quá trình động não có thể ở nhiều dạng khác nhau như từ đơn, cụm từ, suy nghĩ, chi tiết, ví dụ, mô tả, cảm xúc, con người hoặc tình huống. Trong suốt quá trình này, người tham gia được khuyến khích tư duy một cách tự do, không bị gián đoạn hay phán xét, bởi đây là giai đoạn quan trọng để hình thành và khai mở tiềm năng sáng tạo trong suy nghĩ. Kỹ thuật động não là một phương pháp hiệu quả trong việc kích thích tư duy sáng tạo và hình thành ý tưởng mới. Phương pháp này không chỉ hỗ trợ người học phát triển khả năng sáng tạo mà còn giúp họ tổ chức và tái cấu trúc những tri thức đã có trong tư duy một cách hệ thống. Bên cạnh đó, động não còn được xem là một công cụ sư phạm hữu ích trong quá trình nhận diện vấn đề và đề xuất giải pháp, đặc biệt trong bối cảnh học tập mang tính tương tác và định hướng phát triển năng lực cá nhân.

2.2. Áp dụng kỹ thuật ‘brainstorming’ trong dạy kỹ năng viết

Viết là một hình thức thể hiện tư duy, và việc viết hiệu quả bắt nguồn từ quá trình suy nghĩ và chuẩn bị kỹ lưỡng (Harmer, 2001). Trong bối cảnh đó, việc áp dụng kỹ thuật động não (brainstorming) trong quá trình viết được xem là một lựa chọn hợp lý và cần thiết. Như đã được định nghĩa, động não là một kỹ thuật giúp hình thành dòng ý thức liên tục và tự do, tạo điều kiện cho người học phát triển các ý tưởng một cách linh hoạt và sáng tạo.

Đặc biệt, trong kỹ năng viết, khi người học đối mặt với một chủ đề mà bản thân chưa xác định được hướng tiếp cận cụ thể hoặc chưa rõ nên

phân tích khía cạnh nào, việc sử dụng kỹ thuật brainstorm sẽ hỗ trợ hiệu quả trong việc khơi gợi và xác lập các ý tưởng ban đầu. Thông qua quá trình này, người học có thể liệt kê một loạt các ý tưởng liên quan đến chủ đề, từ đó lựa chọn, sắp xếp và phát triển các ý tưởng phù hợp để xây dựng nội dung bài viết một cách logic và mạch lạc.

Ngoài ra, brainstorm còn giúp làm phong phú nội dung bài viết nhờ sự đa dạng trong các ý tưởng được tạo ra. Việc không giới hạn hay đánh giá các ý tưởng trong giai đoạn đầu giúp người học vượt qua rào cản tâm lý, giảm áp lực khi viết và khuyến khích sự tự do sáng tạo trong tư duy. Như vậy, có thể khẳng định rằng brainstorm không chỉ là bước khởi đầu quan trọng trong quá trình viết mà còn là công cụ hỗ trợ đắc lực trong việc hình thành cấu trúc và phát triển nội dung một cách hiệu quả.

2.3. Lợi ích của Brainstorming trong dạy kỹ năng viết

2.3.1. Sử dụng thời gian viết hiệu quả

Kỹ thuật brainstorming giúp người học sử dụng thời gian một cách hiệu quả hơn trong quá trình viết. Khi được giao nhiệm vụ viết trong một khoảng thời gian nhất định, người học buộc phải nhanh chóng xác định luận điểm chính, đồng thời triển khai các lập luận và dẫn chứng phù hợp nhằm củng cố tính thuyết phục và hợp lý cho nội dung bài viết. Việc dành vài phút để suy nghĩ và hình thành ý tưởng trước khi bắt tay vào viết không chỉ giúp người học tiết kiệm thời gian mà còn nâng cao hiệu quả trong quá trình làm bài. Nếu bắt đầu viết mà không tiến hành brainstorming trước, người học sẽ phải liên tục chuyển đổi giữa hai nhiệm vụ: một là suy nghĩ để tạo ý tưởng và hai là viết các chi tiết cho bài. Khi nào bộ phải thực hiện đa nhiệm vụ như vậy, sự chuyển giao liên tục giữa các ý tưởng sẽ dễ dàng tạo ra sự mệt mỏi, làm giảm năng suất và làm chậm tiến độ viết. Hơn nữa, việc chưa có sự chuẩn bị ý tưởng rõ ràng trước khi viết sẽ khiến người học lúng túng và mất thời gian, dẫn đến tình trạng lãng phí thời gian quý báu trong quá trình làm bài.

2.3.2. Khuyến khích sự sáng tạo

Trong quá trình dạy viết, việc khuyến khích sự sáng tạo ở học sinh là yếu tố then chốt giúp họ phát triển khả năng viết một cách tự nhiên và hiệu quả. Một trong những rào cản lớn nhất mà học sinh thường gặp phải chính là áp lực phải hoàn thiện bài viết ngay từ những câu chữ đầu tiên. Điều này dễ dàng dẫn đến cảm giác lo lắng, sợ hãi về việc viết sai hoặc không đủ tốt, từ đó kìm hãm khả

năng sáng tạo của họ. Khi áp lực được giảm bớt, học sinh sẽ cảm thấy thoải mái hơn trong việc thể hiện ý tưởng của mình. Kỹ thuật brainstorming (động não) là một phương pháp lý tưởng để tạo ra không gian an toàn cho sự sáng tạo, nơi học sinh có thể tự do khám phá những ý tưởng mới mà không bị gò bó bởi yêu cầu chỉnh sửa ngay lập tức. Điều này không chỉ giúp giảm căng thẳng mà còn xây dựng một môi trường học tập tích cực, nơi mọi ý tưởng đều được đón nhận và tôn trọng.

Brainstorming còn là công cụ mạnh mẽ để khai mở những ý tưởng mới và độc đáo. Tham gia vào các hoạt động động não giúp học sinh tiếp cận nhiều quan điểm khác nhau, từ đó mở rộng tầm nhìn và khả năng sáng tạo của họ. Các kỹ thuật như sơ đồ tư duy hoặc viết tự do giúp học sinh liên kết các ý tưởng một cách tự nhiên, qua đó phát hiện ra những khía cạnh mà trước đây có thể họ chưa từng nghĩ đến.

Bên cạnh đó, việc khuyến khích học sinh sử dụng các yếu tố như hình ảnh, âm nhạc hoặc những nguồn cảm hứng khác trong quá trình brainstorming cũng đóng vai trò quan trọng trong việc kích thích trí tưởng tượng của họ. Những yếu tố này không chỉ làm cho quá trình sáng tạo trở nên thú vị hơn mà còn giúp học sinh cảm thấy hứng thú và đam mê hơn với việc viết. Khi học sinh được khuyến khích tự do sáng tạo, họ không chỉ cải thiện kỹ năng viết mà còn học cách tin tưởng vào khả năng của chính mình. Điều này không chỉ có lợi cho việc viết mà còn mang lại những giá trị tích cực cho các lĩnh vực khác trong cuộc sống, giúp họ trở thành những cá nhân tự tin và sáng tạo. Việc tạo ra một không gian an toàn và khuyến khích sự sáng tạo sẽ không chỉ giúp học sinh viết tốt hơn mà còn khiến họ yêu thích việc viết hơn.

2.3.3. *Phát triển tư duy phản biện*

Tư duy phản biện là một kỹ năng quan trọng không chỉ trong học tập mà còn trong cuộc sống hàng ngày. Khi học sinh phát triển khả năng tư duy phản biện, họ sẽ trở nên nhạy bén hơn trong việc phân tích thông tin, đưa ra quyết định và giải quyết vấn đề. Việc áp dụng phương pháp brainstorming trong dạy viết không chỉ giúp học sinh sáng tạo mà còn là một cách tuyệt vời để phát triển tư duy phản biện.

Một trong những cách hiệu quả để phát triển tư duy phản biện là khuyến khích người học đặt câu hỏi về các ý tưởng mà họ đang xây dựng. Trong quá trình brainstorming, giáo viên có thể hướng dẫn học sinh đặt ra các câu hỏi như: “Tại sao ý

tưởng này lại quan trọng?”, “Có những quan điểm nào khác về vấn đề này không?” hay “Điều gì sẽ xảy ra nếu chúng ta nhìn nhận vấn đề từ một góc độ khác?”. Những câu hỏi như vậy không chỉ giúp học sinh đào sâu nội dung mà còn khuyến khích họ suy nghĩ một cách phân tích, logic và toàn diện hơn.

Brainstorming cũng tạo ra một môi trường lý tưởng để khuyến khích thảo luận và tranh luận giữa các học sinh. Khi chia sẻ ý tưởng với nhau, học sinh được rèn luyện kỹ năng lắng nghe, phản hồi và đối thoại mang tính xây dựng. Những tương tác này không chỉ giúp củng cố lập luận của bản thân mà còn mở rộng góc nhìn, giúp học sinh nhận thức rõ ràng mỗi vấn đề có thể được tiếp cận từ nhiều khía cạnh khác nhau.

Trong quá trình này, giáo viên có thể chủ động thiết kế các hoạt động nhóm nhằm khuyến khích học sinh xem xét và bảo vệ các quan điểm đối lập nhau. Ví dụ, học sinh có thể được phân vai để đại diện cho một quan điểm cụ thể và phải đưa ra lý lẽ thuyết phục nhằm bảo vệ quan điểm đó trước nhóm. Qua hoạt động này, các em không chỉ học cách xây dựng lập luận chặt chẽ mà còn phát triển kỹ năng thấu hiểu và tôn trọng quan điểm của người khác — một yếu tố cốt lõi của tư duy phản biện.

Tham gia vào quá trình brainstorming cũng giúp người học nâng cao khả năng phân tích và đánh giá thông tin một cách hiệu quả. Họ buộc phải xem xét tính hợp lý và khả thi của các ý tưởng, nhận diện điểm mạnh và điểm yếu, từ đó chọn lọc nội dung phù hợp để phát triển bài viết. Những kỹ năng này không chỉ hữu ích trong học thuật mà còn có giá trị thực tiễn cao trong đời sống hằng ngày khi người học cần đưa ra quyết định dựa trên thông tin.

Việc phát triển tư duy phản biện thông qua hoạt động viết không chỉ góp phần hình thành nên những người viết có chiều sâu mà còn bồi dưỡng nên những cá nhân có khả năng tư duy độc lập, phân tích và đánh giá vấn đề một cách khách quan. Khi được khuyến khích suy nghĩ một cách phản biện, học sinh sẽ dần trở thành những người học suốt đời, luôn chủ động tìm kiếm và tiếp thu tri thức mới trong suốt hành trình phát triển bản thân.

2.4. *Các kỹ thuật giúp người học tinh chỉnh ý tưởng*

2.4.1. *Phân loại ý tưởng*

Sau khi đã thu thập được nhiều ý tưởng khác nhau, bước tiếp theo là phân loại và tổ chức chúng một cách hợp lý. Người viết nên nhóm các ý tưởng có nội dung hoặc chủ đề tương tự lại với nhau để

dễ dàng nhận diện các mối liên hệ và tránh trùng lặp. Từ việc phân loại này, người viết có thể xác định được chủ đề chính của bài viết – tức là ý tưởng trung tâm có khả năng liên kết các ý khác thành một chỉnh thể thống nhất.

2.4.2. Ưu tiên ý tưởng

Không phải tất cả ý tưởng đều có giá trị như nhau trong một bài viết. Người học nên được khuyến khích lựa chọn những ý tưởng mạnh nhất – những ý có chiều sâu, độc đáo hoặc liên quan chặt chẽ nhất đến mục tiêu viết. Việc ưu tiên các ý tưởng có tiềm năng phát triển sẽ giúp bài viết trở nên thuyết phục hơn và dễ dàng xây dựng nội dung hơn trong các bước tiếp theo.

2.4.3. Soạn dàn ý

Khi đã lựa chọn được những ý tưởng phù hợp, người viết cần sắp xếp chúng vào một dàn ý rõ ràng. Dàn ý là bản thiết kế sơ bộ cho bài viết, giúp người viết tổ chức các ý theo trình tự hợp lý, đảm bảo tính liên kết giữa các phần. Việc xây dựng dàn ý không chỉ giúp tiết kiệm thời gian trong quá trình viết mà còn hạn chế việc lạc đề hoặc triển

khai ý rời rạc.

2.4.4. Nhận phản hồi

Trước khi bắt tay vào viết bản hoàn chỉnh, người học nên chia sẻ ý tưởng và dàn ý của mình với bạn bè hoặc giáo viên để nhận được những góp ý khách quan. Phản hồi từ người khác có thể giúp phát hiện ra những điểm thiếu sót, chưa rõ ràng hoặc chưa hợp lý trong cách triển khai ý tưởng. Từ đó, người viết có thể điều chỉnh, bổ sung và hoàn thiện bài viết một cách hiệu quả hơn.

III. KẾT LUẬN

Kỹ thuật động não (brainstorming) là một phương pháp giảng dạy hiệu quả, đặc biệt trong việc nâng cao kỹ năng viết của học sinh, và hoàn toàn phù hợp để tích hợp vào quá trình dạy học trên lớp. Phương pháp này không chỉ đóng vai trò hỗ trợ trong việc giảng dạy và học tập ngôn ngữ, mà còn đặc biệt hữu ích trong việc phát triển tư duy viết. Động não không đơn thuần là một công cụ, mà còn là một chiến lược giúp học sinh khơi mở ý tưởng, phát huy khả năng sáng tạo và từng bước hoàn thiện kỹ năng diễn đạt bằng văn bản.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Blanchard, K. & Root, C. (2003). *Ready to Write: A first Composition Text (Third Edition)*. New York: Pearson Education, Inc
2. Brown, H. D (2001). *Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy*. USA: Prentice Hall Regents
3. Goldberg, Natalie (2005). *Writing Down the Bones: Freeing the Writer Within*, rev. ed. Boston: Shambhala
4. Harmer, Jeremy (2001). *The Practice of English Language Teaching (Third Edition)*. England: Pearson Education Limited.
5. Randi Reppen (2021). *Brainstorming: A foundation to successful academic writing*. <https://www.cambridge.org/elt/blog/2021/03/01/brainstorming-a-foundation-to-successful-academic-writing/>